

Dómsmálaráðuneytið
Borgartúni 26
105 Reykjavík

Reykjavík, 10. september 2025
Tilvísun: 2025081814/E.B.

Efni: Umsögn Persónuverndar um drög að frumvarpi til laga um breytingu á erfðalögum, lögum um aðför, lögum um skipti á dánarbrúum o.fl., lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. og lögum um nauðungarsölu (stafræn og rafræn málsmæðferð).

1.

Almennt

Persónuvernd vísar til draga að frumvarpi til laga um breytingu á erfðalögum, lögum um aðför, lögum um skipti á dánarbrúum o.fl., lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. og lögum um nauðungarsölu (stafræn og rafræn málsmæðferð), á 157. lögjafarþingi, sem voru birt í samráðsgætt stjórnvalda þann 20. ágúst sl.

Tilfni lagabreytinganna er að styðja við tiltekin markmið rafrænnar málsmæðferðar, þ.e. markmið um bættan þjónustu við almenning og einfaldari stjórnsýslu, aukna skilvirkni með hraðari afgreiðslu mála og mætingu í gegnum fjartuðabúnað, aukna hagkerðingu og umhverfisvernd og bætt réttaröryggi með öruggari birtingu gagna.

2.

Athugasemdir Persónuverndar við frumvarpsdrögin

Í drögum að frumvarpinu er lagt til að gerðar verði breytingar á ýmsum ákveðnum framanangreindra laga þannig að löggjöfin verði hlutlausari um afhendingarmáta gagna, notkun rafrænna staðfestinga verði heimluð, notkun fjartuðabúnaðar verði heimluð í auknum mæli, og birting tiltekina gagna heimluð í stafrænu pósthóli í miðlægi þjónustugætt stjórnvalda.

Persónuvernd gerir ekki athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins, sem fela einkum í sér breytingar áðferð við vinnslu frá því sem áður var, þ.e. á stafrænu og rafrænu formi. Persónuvernd vekur þó athygli á því að verði frumvarpsdrögin að lögum er búið að tryggja öryggi við vinnslu persónuupplýsinga með fullnægjandi hætti og að öllu leyti í samræmi við þær kröfur sem gerðar eru í lögum nr. 90/2018 og reglugerð (ESB) 2016/679, sbr. einkum 27. gr. laganna og 32.-34. gr. reglugerðarinnar. Tengist það einnig meginreglu 4. tölul. 1. mgr 8. gr. laga nr. 90/2018, sbr. d-lið 1. mgr. 5. gr. reglugerðarinnar, um að við vinnslu persónuupplýsinga skuli þess gætt að þær séu áreiðanlegar. Nauðsynlegt er að öryggið sé tryggt frá fyrsta degi, þ.e. frá gildistöku laganna, og að notast verði við öruggar tæknilausnir við vinnslu. Er í því sambandi meðal annars til þess að líta að um er að

æða vinnslu persónuupplýsinga sem oft og töðum eru viðkvæms eðlis, auk þess sem upplýsingarnar geta verið viðkvæmar.

Persónuvernd hefur litið svo á að miðlun upplýsinga með tölvupósti sé almennt ekki talin örugg aðferð og mæli fremur með málsmæðferð sem felur í sér gagnaskil um öruggt vefviðmót eða hugbúnaðarláusn þannig að ekki leiki vaði á uppruna upplýsinga eða frá hverjum þær stafa. Persónuvernd minnir í því sambandi á mikilvægi þess að við útfærslu starfanna og rafræna láusna verði hugað vel að áhættumati og öryggisþrófunum. Persónuvernd bendir einnig á að ef líklegt er að tiltekin tegund vinnslu persónuupplýsinga geti haft í för með sér mikla áhættu fyrir réttindi og frelsi einstaklinga, einkum þar sem beitt er nýrri tækni og með hljóðsýn af eðli, umfangi, samhengi og tilgangi vinnslunnar, skal ábyrgðaraðili láta fara fram mat á áhrifum fyrtrihugaðra vinnsluáðgerða á vernd persónuupplýsinga áður en vinnslan hefst samkvæmt nánari fyrirmælum 35. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679. Þá segir í 10. mgr. 35. gr. reglugerðarinnar að ef vinnsla fari fram á grundvalli lagabættimildar, þar sem mat á áhrifum lagasetningar á persónuvernd einstaklinganna hefi þegar farið fram, sé ekki nauðsynlegt að matið sé endurtekið. Samkvæmt þessu telur Persónuvernd æskillegt að framkvæmt verði mat á áhrifum á persónuvernd áður en frumvarpið er lagt fram á Alþingi. Forsendur matsins og niðurstöður þess ættu þá jafnframt að koma fram í löðskýringargögnum.

Áð öðru leyti áreitar Persónuvernd mikilvægi þess að hvers kyns vinnsla persónuupplýsinga, sem fram fer samkvæmt því lagafrumvarpi sem liggur fyrir, verði í fullu samræmi við kröfur laga nr. 90/2018, sbr. reglugerð (ESB) 2016/679, meðal annars hvað varðar heimild til vinnslu og meginreglur persónuverndarlaga um vinnslu persónuupplýsinga.

Elki eru að öðru leyti gerðar athugasemdir við efni draganna. Persónuvernd áskilur sér rétt til að koma á framfæri frekari athugasemdum við þinglega meðferð málins ef stofnunin telur þörf á. Verði frekari umsgagnar óskað um einstök attrið verður hún flúlega veitt.

F.h. Persónuverndar,

Þóður Sveinsson
S. S.
Eleonora Bergþórsdóttir
Eleonora Bergþórsdóttir